

Školní zralost

(informace pro rodiče k zápisu dítěte do 1. třídy ZŠ)

Dítě vstupující do prvního ročníku základní školy by mělo být pro školu zralé a připravené, aby bez velkých potíží a trápení zvládlo její nároky a zátěž. Posouzení školní zralosti může být někdy obtížné, v takových případech je vhodnější ponechat rozhodnutí na odbornících. Pro vaše děti bude vstup do první třídy úspěšný a snadnější, pokud budete vědět, jak má být připraveno. Věnujte proto prosím pozornost dalšímu textu a posuďte, zda můžete během následujících měsíců dítě v některých oblastech lépe připravit na jeho vstup do školy.

Optimální připravenost	Nedostačující připravenost
Dítě rozumí pokynům a různým sdělením, vyjadřuje se srozumitelně ve větách a jednoduchých souvětích, komunikuje s dospělými, dokáže spontánně popisovat různé události, poznatky, nápady, klade otázky, umí vyprávět o rodičích, sourozencích, má přiměřeně širokou slovní zásobu, vyslovuje správně všechny hlásky. Orientuje se v okolí, zná svoji adresu, jména a povolání rodičů, svůj věk.	Dítě chápe sdělení druhých odlišně, než bylo myšleno, vyjadřuje se pomocí stručných výrazů, jednoduchých vět, nevyjadřuje se spontánně, odpovídá stručně, neklade otázky k doplnění svých znalostí, je mu špatně rozumět (výslovnost), slovní zásoba je omezená. Nezná základní údaje o sobě a o svém okolí. Důsledek pro výuku: nepochopení výkladu, učitel nerozumí odpovědím dítěte, překážka ve vztazích s druhými dětmi.
Dítě začíná myslet logicky (na konkrétních předmětech a při konkrétních činnostech), svět chápe realisticky.	Dítě neuvažuje logicky – je závislé na svých přáních a okamžitých potřebách, na fantazii, důležitý je jeho vlastní pohled na věc. Důsledek pro výuku: nedostatečné pochopení učiva.
Dítě rozumí číselnému pojmu – např. spočítá pět pastelek, seřadí čísla od nejmenšího po největší, chápe pojmy hodně - málo, méně - více, dokáže poznat a pojmenovat základní geometrické obrazce – kruh, čtverec, trojúhelník.	Nedokáže počítat ani do pěti, nechápe pojem pořadí, množství. Nepojmenuje základní geometrické obrazce. Důsledek pro výuku: dítě selhává zejména v matematice, nechápe učivo.
Dítě dokáže rozlišit zvukovou i zrakovou podobu slov, rozliší i velmi podobně znějící slova. Poznává, na jaké písmeno slovo začíná nebo končí, rozloží krátké slovo na jednotlivá písmena.	Neumí přesně rozlišovat zrakové či sluchové podněty, nevnímá celek jako soubor částí, soustředí se na nejnápadnější detail. Důsledek pro výuku: selhává při čtení a psaní.
Dítě je zralé v grafických projevech a tělesné obratnosti – je manuálně šikovné, dobře ovládá pohyby svého těla, umí zacházet s nůžkami, správně drží tužku, tlak na tužku přiměřený, dokáže napodobit tvar tiskacího a psacího písma, umí popsat, co nakreslilo.	Dítě je neobratné, křečovitě drží tužku a nepřiměřeně na ni tlačí, nenapodobí tvar písmen a čísel, odmítá vystřihování a kreslení, v jeho obrázcích nelze rozpoznat jednotlivé předměty. Důsledek pro výuku: selhává v psaní, výtvarné a pracovní výchově, v tělocviku.
Dítě je schopné soustředit se na práci, vydrží pracovat dostatečně dlouho, odolává rušivým podnětům, dokáže překonat únavu, započatou práci se snaží dokončit.	Dítě se obtížně soustředí, snadno se nechá rozptýlit, často přerušuje práci, při práci nemá výdrž, převládá zájem o hru. Důsledek pro výuku: nedává pozor, nepracuje, ruší ostatní.
Dítě přiměřeně navazuje kontakt s cizí osobou, je ochotné komunikovat a kooperovat s ostatními dětmi, bez problémů se podřídí autoritě.	Dítě se vyhýbá kontaktu s cizími osobami, je stydlivé, bázlivé, závislé na rodině. Důsledek pro výuku: nechce chodit do školy, straní se ostatních, nekomunikuje s učitelem.
Dítě přiměřeně ovládá své emocionální projevy, je schopné odložit splnění svých přání na později.	Dítě obtížně kontroluje své emoce, často jedná impulzivně a bez zábrán (např. při nezdaru rozhází všechny pastelky, bouchá pěstí do stolu...), při práci nemá výdrž, převládá zájem o hru.
Dítě je schopné pracovat ve skupině dětí na společném cíli a společně prováděném úkolu, ochotně se zapojuje do kolektivních her. Dokáže ustoupit jinému dítěti, chápe, že z pozice někoho jiného se může situace jevit odlišně.	Dítě nechce komunikovat s druhými dětmi, stojí stranou, nenavazuje kontakty, neumí odložit uspokojení vlastních potřeb, při hře je agresivní, svárlivé. Důsledek pro výuku: konflikty s dětmi i učiteli, znesnadňuje práci ostatním.
Dítě je samostatné a soběstačné v péči o sebe a své věci, umí se samo obléknout, obout, zavázat si tkaničky, najít, uklidit své věci a dodržovat základní hygienu.	Dítě je nesamostatné, závislé na pomoci druhých, vyžaduje zvýšenou péči dospělých, nedokáže se postarat o své věci. Důsledek pro výuku: nepracuje a neplní pokyny bez pomoci učitele, zapomíná nebo ztrácí pomůcky.
Dítě dodržuje pravidla chování, podřídí se pokynům dospělých, chápe nutnost řádu a pravidel.	Dítě je neposlušné, neumí se chovat, odmítá vyhovět pokynům. Důsledek pro výuku: konflikty s dětmi i učiteli.
Dítě má pozitivní postoj ke škole a učení, těší se do školy, rád si hraje na školu, má zájem o nové věci, klade hodně otázek.	Dítě se o školu nezajímá, rádo si hraje, neprojevuje zájem o rozšiřování znalostí a vědění, neklade otázky. Důsledek pro výuku: učivo ho nebaví, nedává pozor, není motivováno k lepším výkonům.

Čerpáno z odborné literatury a metodických materiálů